

Magiczny
Kraków

Planety poza Układem Słonecznym - wykład otwarty

2023-07-14

Od 10 lipca Kraków stał się stolicą europejskiej astronomii. European Astronomical Society Annual Meeting (EAS) to prestiżowa konferencja organizowana przez Europejskie Towarzystwo Astronomiczne, co roku odbywająca się w innym kraju. W tym roku, z okazji 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika, zawita do Krakowa, gdzie ponad półtora tysiąca naukowców będzie obradować w Centrum Kongresowym ICE Kraków.

Konferencję uświetni wykład otwarty, na który może zapisać się i przyjść każdy mieszkaniec Krakowa (i nie tylko). Wygłosi go światowej sławy polski astronom, profesor Aleksander Wolszczan, odkrywca pierwszego pozasłonecznego układu planetarnego, laureat Medalu Bohdana Paczyńskiego – najwyższego odznaczenia przyznawanego przez Polskie Towarzystwo Astronomiczne. Sam wykład będzie o planetach pozasłonecznych, których dziś znamy już... ponad pięć tysięcy.

Trudno uwierzyć, że niecałe 30 lat temu istnienie planet krążących wokół innych gwiazd było tylko hipotezą. W 1991 roku, dzięki odkryciu prof. Aleksandra Wolszczana, znaleziono pierwszy pozasłoneczny układ planetarny. Rok później prof. Wolszczan wraz z Dale A. Frailem opublikował pracę dotyczącą obserwacji pulsara PSR 1257+12, w której doniósł o odkryciu trzech planet pozasłonecznych. Odkrycie oficjalnie zaprezentował podczas zjazdu Amerykańskiego Towarzystwa Astronomicznego w styczniu 1992 r., wtedy też ukazała się jego publikacja w prestiżowym czasopiśmie „Nature”. Zapoczątkowało to jedną z najbardziej dynamicznie rozwijających się dziedzin współczesnej astronomii – poszukiwanie planet wokół innych gwiazd. Prof. Wolszczan kontynuował badania takich planet także później, w tym we współpracy z grupą polskich astronomów pod kierownictwem prof. Andrzeja Niedzielskiego. Od 1992 roku jest zatrudniony na Uniwersytecie Stanowym w Pensylwanii, a w latach 1994–2008 był także wykładowcą Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

W 1999 roku został uznany przez „Nature” za autora jednego z 15 najbardziej fundamentalnych odkryć w dziedzinie fizyki. Jest jednym z najbardziej znanych polskich astronomów, często wymienianym także jako kandydat do Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki.

Wykład zatytułowany „Planety poza Układem Słonecznym: 30 lat później” odbędzie się już dzisiaj, 14 lipca, o godz. 19.00, w sali S3 w ICE Kraków. Profesor Wolszczan opowie o historii poszukiwań planet poza Układem Słonecznym, przypomni swoje (dość wówczas zaskakujące) odkrycie układu planetarnego wokół „martwej” gwiazdy neutronowej, a także znalezienie pierwszej planety krążącej wokół gwiazdy podobnej do Słońca. Podsumuje też aktualny stan badań planet pozasłonecznych i plany na przyszłość.

Chętnych do udziału w wykładzie prosimy o zgłoszenia na adres: eas2023@oa.uj.edu.pl. Bez zgłoszenia wejście będzie możliwe w razie wolnych miejsc.